

Roll No.

रोल नं.

--	--	--	--	--

Code No. **102**

Candidates must write the Code on the title page of the answer-book.

परीक्षार्थी कोड को उत्तर-पुस्तिका के मुख-पृष्ठ पर अवश्य लिखें।

SANSKRIT (G)

संस्कृतम् (ग)

General Instructions :

सामान्य निर्देश :

Read the following instructions very carefully and strictly follow them.

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें एवं पूर्णरूप से उनका अनुपालन करें।

Time allowed : 3 hours

Maximum marks : 80

निर्धारित समय : होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः 80

Note/ नोट :

(i) Please check that this question paper contains 4 printed pages.

कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में 4 मुद्रित पृष्ठ हैं।

(ii) Code number given on the right hand side of the question paper should be written on the title page of the answer-book by the candidate.

प्रश्न-पत्र में दाहिनी ओर दिए गये कोड नम्बर को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख-पृष्ठ पर लिखें।

(iii) Please check that this question paper contains 8 questions.

कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में 8 प्रश्न हैं।

(iv) Please write down the Serial Number of the question in the answer-book before attempting it.

कृपया प्रश्न के उत्तर लिखना आरम्भ करने से पहले, उत्तर-पुस्तिका में प्रश्नों के क्रमाङ्क अवश्य लिखें।

- (v) 15 minutes time has been allotted to read this question paper. The question paper distributed at 10.15 a.m. From 10.15 a.m. to 10.30 a.m., the students will read the question paper only and will not write any answer on the answer-book during this period.

इस प्रश्न-पत्र को पढ़ने के लिए 15 मिनट का समय दिया गया है। प्रश्न-पत्र का वितरण पूर्वाह्न में 10.15 बजे किया जायेगा। पूर्वाह्न में 10.15 बजे से 10.30 बजे तक छात्र केवल प्रश्न-पत्र को पढ़ेंगे और इस अवधि के दौरान वे उत्तर-पुस्तिका में कोई उत्तर नहीं लिखेंगे।

- (vi) All questions are compulsory.

सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

- (vii) Question No. 1 is an optional question. 5 marks allotted for this. Choose the **correct** option.

प्रश्न संख्या 1 विकल्पात्मक प्रश्न है। इसके 5 अङ्क निर्धारित हैं। **सही** विकल्प को चुनें।

- (viii) Question No. 2 carry 10 marks, Q. No. 3 carry 21 marks and Q. No. 4 carry 6 marks.

प्रश्न संख्या 2 के लिए 10 अङ्क, प्रश्न संख्या 3 के लिए 21 अङ्क तथा प्रश्न संख्या 4 के लिए 6 अङ्क निर्धारित हैं।

- (ix) Question No. 5 carry 25 marks, Q.No. 6 carry 6 marks, Q. No. 7 carry 2 marks and Q.No. 8 carry 5 marks.

प्रश्न संख्या 5 के लिए 25 अङ्क, प्रश्न संख्या 6 के लिए 6 अङ्क, प्रश्न संख्या 7 के लिए 2 अङ्क तथा प्रश्न संख्या 8 के लिए 5 अङ्क निर्धारित हैं।

1. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत - (सर्वे प्रश्नाः) 1x5=5
- (i) पूर्व - अभ्यास - संज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) पूर्वोभ्यासः (ख) उभे अभ्यस्तम्
 (ग) अजादेर्द्वितीयस्य (घ) एकाचो द्वे प्रथमस्य
- (ii) अधोलिखितेषु सूत्रेषु सन्नन्तस्य यङन्तस्य च धातोः द्वित्वविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) चङि (ख) श्लौ
 (ग) सन्यङ्गोः (घ) लिटिधातोरनभ्यासस्य
- (iii) एङन्त-अङ्गस्य ह्रस्वान्त-अङ्गन्तस्य च परस्य सम्बुद्धेः हलस्य लोप-विधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) णो नः (ख) एङ् ह्रस्वात् सम्बुद्धेः
 (ग) विभाषा लीयतेः (घ) लोपो व्योर्वलि
- (iv) यण्सन्धिविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) एचोऽ यवायावः (ख) वान्तोयि प्रत्यये
 (ग) इको यणचि (घ) पदान्ताद्वा
- (v) पररूप - एकादेशविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) एङि पररूपम् (ख) आद्गुणः
 (ग) वृद्धिरेचि (घ) एत्येधत्त्यूः
2. अधोलिखितानाम् उदाहरणानां समासविग्रहं कृत्वा समासानां नामानि च लिखत - (केवलं पञ्च प्रश्नाः) 2x5=10
- (क) सचक्रम् (ख) दूरादागतः (ग) महाराजः
 (घ) अब्राह्मणः (च) अध्यात्मम् (छ) कण्ठेकालः ।
3. निम्नलिखितसूत्राणाम् अर्थं स्पष्टयत - (केवलं सप्तसूत्राणाम्) 3x7=21
- (i) नोपधायाः (ii) युवोरनाकौ
 (iii) अतो भिस् ऐस् (iv) इदितो नुम् धातोः
 (v) जराया जरसन्यतरस्याम् (vi) अतो दीर्घो यञि
 (vii) हलादिः शेषः (viii) न लोपः प्रातिपदिकान्तस्य
4. अधोलिखितानाम् उदाहरणानां सूत्राणि लिखत - (केवलं षट्) 1x6=6
- (i) मार्ग्यः (ii) हितम् (iii) व्यूढोरस्कः
 (iv) वाहीकः (v) उपराजम् (vi) क्व
 (vii) पारलौकिकम्

5. अधोलिखित - रूपाणां साधुत्वं / सिद्धिसम्पन्नं विधाय लिखत - (केवलं पञ्च रूपाणाम्) 5x5=25
- (i) अपीपचत् (ii) अदायि (iii) पुमान्
(iv) मातापितरौ (v) संस्कर्ता (vi) अजर्घाः

6. अधोलिखितानां श्लोकांशानां रेखाङ्कितपदेषु सन्धिच्छेदं विधाय सन्धेर्नाम लिखत - (सर्वे प्रश्नाः) 1x6=6
- (i) सर्वकार्यस्य सिद्ध्यर्थं संगणकं सदाशयः ।
(ii) भ्रष्टाचारेण लोकानां सन्मतिः क्षीयते सदा ।
(iii) अपूर्वः कोऽपि कोशोऽयं विद्यते तव भारति ।
(iv) किं किं न साधयति कल्पलतेव विद्या ।
(v) स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ।
(vi) सद्भिर्विवादं मैत्रीं च नासद्भिः किञ्चिदाचरेत् ।

7. अधोलिखितानि अपूर्णसूत्राणि मञ्जूषाप्रदत्तशब्दैः पूर्णानि कृत्वा लिखत - (केवलं चत्वारः प्रश्नाः) 1/2x4=2
- (i) नन्द्रा ।
(ii) तस्माच्छसो ।
(iii) अप्तृन्तृचस्वसृनसृनेष्टृ ।
(iv) निजां त्रयाणां ।
(v) न लोपः ।
(vi) रषाभ्यां नोणः ।

मञ्जूषा
समानपदे, नःपुंसि, संयोगादयः,
त्वष्टृक्षतृ-होतृ-पोतृ-प्रशास्तृणाम्,
गुणःश्लौ, प्रातिपदिकान्तस्य

8. अधोलिखितेषु सूत्रेषु केवलं पञ्चसूत्राणाम् उदाहरणानि लिखत - 1x5=5
- (i) औतोऽम् शसोः (ii) दिव उत (iii) अकः सवर्णे दीर्घः
(iv) अष्टनोदीर्घात् (v) ह्रस्वनुङ्भ्याम् मतुप् (vi) दीर्घाज्जिसि च
(vii) चतुर्थी तदर्थे

- o O o -